

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

31 mei 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Vlaams beleid inzake natuur- en milieueducatie en de rol hierin van de Vlaamse bezoekerscentra

Vraag om uitleg van de heer Jacques Timmermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het visverbod op openbare wateren tijdens de jaarlijkse sperperiode

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Woensdag 31 mei 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.07 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Loones tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Vlaams beleid inzake natuur- en milieueducatie en de rol hierin van de Vlaamse bezoekerscentra

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Loones tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het Vlaams beleid inzake natuur- en milieueducatie en de rol hierin van de Vlaamse bezoekerscentra.

De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Ik was eerst van plan dit onderwerp in een interpellatie te behandelen, maar het leek de voorzitter wenselijker om dit in de vorm van een vraag om uitleg te brengen. Ik zal bijgevolg proberen om me aan de voorliggende tekst te houden.

Vlaanderen beschikt met de natuurreservaten en de bezoekerscentra over een prachtig apparaat om in de broodnodige sensibilisatie inzake het natuurbehoud te voorzien. Mijns inziens is dit bij uitstek een taak voor de afdeling Natuur van Aminor. Ik heb in een van die bezoekerscentra een mooie brochure kunnen meenemen. In het slothoofdstukje staat onder de titel 'sensibilisatie, informatie en educatie' een soort missieverklaring te lezen. Aangezien ik deze verklaring zo treffend vind, haal ik ze graag letterlijk aan : 'De afdeling Natuur streeft naar het behoud van de natuur. Ook wil ze iedereen de mogelijkheid bieden om van dezelfde natuur te genieten, zonder de natuur daarbij te schaden. Daartoe opent de afdeling Natuur bezoekerscentra binnen natuurgebieden en stelt ze natuurreservaten open om er te wandelen. Voorts geeft de

afdeling Natuur voordrachten, voorlichting en informatie en verzorgt ze publicaties, tentoonstellingen, enzovoort. Door deze communicatievormen maakt de afdeling Natuur duidelijk wat er gebeurt met de natuur in Vlaanderen, welke rol ze daarbij speelt en hoe we samen kunnen zorgen dat de natuur behouden blijft zodat we er allemaal tot in de verre toekomst van kunnen genieten.'

Ik vind dit een prachtige missiebeschrijving. Men stelt hier in eenvoudige terminologie waar het op aankomt. De hier beschreven sensibilisatie, informatie en educatie moeten taken van de overheid blijven. De overheid mag dit niet overlaten aan de sector van de milieuverenigingen of aan andere participanten. De indruk is nu echter ontstaan dat aan deze sensibiliserende en educatieve taak minder aandacht en middelen zullen worden besteed dan eerst werd verwacht.

Er zijn ondertussen een twintigtal Vlaamse bezoekerscentra. De afdeling Natuur beheert zelf De Nachtegaal in De Panne, De Otter in Diksmuide, De Grote Zaagbek in Oudenburg, Bastion 8 in Dendermonde en De Watersnip in Koersel-Berlingen. Tijdens de vorige regeringsperiodes is de aanzet gegeven om van deze centra speerpunten met een grote sensibiliserende werking op het vlak van de NME te maken.

Men kan momenteel echter aanvoelen dat er minder interesse bestaat voor die functie dan vroeger. Dit aanvoelen leeft zelfs binnen de administratie. De NME krijgt blijkbaar niet langer een hoge prioriteit toegekend. Er is overigens geen overkoepelende visie omtrent natuureducatieve en bezoekerscentra. Ik wil de huidige regering hiervan niet de schuld geven. Het gaat immers om een openvolging van beleidsbeslissingen.

Mevrouw de minister, drie afdelingen behoren momenteel tot uw bevoegdheid, namelijk Bos en Groen, Natuur en Algemeen Milieu- en Natuurbe-

Loones

leid. Elk van deze afdelingen gaat zijn eigen gang. Bovendien botsen de visies van de verschillende afdelingen op sommige vlakken. Een rapport van de inspectie Financiën heeft op een ontluisterende wijze op het ontbreken van een algemene visie op de NME op Vlaams niveau gewezen.

Een door Aminoal zelf opgestelde audit stelt in het kader van de toekomstige herstructurering voor om een speciale afdeling voor informatie, communicatie en educatie op te richten. Ook de suggestie om diensten afzonderlijk beheer voor de uitbating van de bezoekerscentra op te richten, is uit dit denkproces voortgekomen.

Ik wil graag een voorbeeld aanhalen dat ik persoonlijk vrij goed ken, namelijk het Vlaams bezoekerscentrum De Nachtegaal. Dit unieke project met een vooraanstaande architectuur is in een prachtige natuurwandelomgeving gelegen, namelijk de Westhoekduinen en het Calmeynbos. Het centrum bevindt zich overigens op wandelafstand van het groot Vlaams massaproject Plopsaland. De Nachtegaal is nog steeds niet operationeel. De belangrijkste oorzaak is duidelijk een gebrek aan coördinatie van de werkzaamheden binnen een aantal Vlaamse administraties. Een andere oorzaak die vaak wordt aangehaald, is het tekort aan mankracht en aan middelen.

Hoewel ik beseft dat ik eigenlijk met te veel vragen kom om in één vraag om uitleg te vervatten, wil ik ze toch graag stellen. Erkent de minister de dringende nood aan een samenhangende visie op de NME in Vlaanderen? Ik herinner me dat de voorzitter van deze commissie zelf al eens een vraag heeft gesteld in verband met de opvolging van de dertiende Benelux-werkconferentie die van 13 tot 15 oktober 1999 in De Panne heeft plaatsgevonden. Tijdens deze conferentie heeft een van de sprekers de oprichting aangekondigd van een Vlaams overlegplatform. Ik heb dit echter niet in de teksten teruggevonden. Ik vraag me dan ook af welke omkadering dit overlegplatform zal krijgen.

Overweegt de minister om de administratieve structuren van Aminoal bij te sturen zodat een gecoördineerd beleid inzake de NME mogelijk wordt? Zal er één DAB per bezoekerscentrum worden opgericht of wordt dit één DAB voor alle centra samen? Op welke wijze kunnen de centra in de toekomst worden beheerd? Hoe reageert de minister op de fundamentele opmerkingen van de inspectie Financiën omtrent de wijze van beheer, de herschikking, de beheersplannen, de financiële

middelen en de personeelsinzet van de diverse centra? Klopt het hardnekkige gerucht dat de brochure met de daarnet aangehaalde missieverklaring niet mag worden verspreid? Welk lot zal het bezoekerscentrum De Nachtegaal ondergaan? Klopt het gerucht dat de minister overweegt om het centrum uit handen te geven? Er is immers sprake van contacten met de provincie West-Vlaanderen. Een dergelijke overdracht zou me zeer bedroeven.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Een aantal van de hier aangehaalde zaken en problemen zijn al bij de bespreking van de NME tijdens het begrotingsdebat aan de orde gesteld. Ik zou me hier dan ook tot enkele kanttekeningen willen beperken.

Mijns inziens kampt de NME in de eerste plaats met de gevolgen van een historische fout. Men heeft deze educatie namelijk in de vorm van bezoekerscentra gegoten. Deze centra zijn echter niet het beste middel om dergelijke educatie vorm te geven: er zijn immers veel middelen voor nodig. Dit is een typisch Vlaamse reflex. Aangezien men een initiatief wil tot stand brengen, bouwt men eerst een huis om dit initiatief in onder te brengen. Een ander zwak punt van de centra is dat ze van de mensen verlangen dat ze zich verplaatsen om educatie te krijgen.

Er is mijns inziens nood aan bijsturing. We moeten bovendien andere instrumenten zoeken. Het communicatiebeleid van de diverse afdelingen is doorgevoerd. Uit deze doorlichting blijkt heel duidelijk welke middelen de beste resultaten opleveren. De via de radio en de televisie verspreide educatie en de persoonlijke brieven aan mensen werken blijkbaar beter dan de educatie in de bezoekerscentra. We moeten proberen om tot een beter en goedkoper instrumentarium te komen. De NME wordt momenteel in de richting van de bezoekerscentra geforceerd. Dit betekent niet dat ik pleit voor een afschaffing van de bezoekerscentra. Ze zijn er nu eenmaal, laten we ze dus zo goed mogelijk benutten.

De heer Jan Loones : Ik voel er veel voor om in debat te treden, maar ik zal me beperken tot een reactie na het antwoord van de minister. Ik wil toch even opmerken dat ik het gedeeltelijk eens ben met de woorden van mevrouw Vertriest, maar dat ik me niet kan vinden in de teneur van haar uiteenzetting.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik wil de centra niet afschaffen. Men heeft in Vlaanderen echter te een-

Vertriest

duidig op deze centra gemikt en te weinig gekeken naar wat buiten de grenzen van ons gewest gebeurt. Er is momenteel een te grote versnippering. Zowel de afdeling Natuur als de afdeling Bos en Groen, de provincies, de regionale landschappen en de VLM houden zich hiermee bezig.

Ook OVAM wil zijn eigen educatie organiseren, en dat is volgens mij net het probleem. We moeten evolueren naar één afdeling, die de hele educatie verzorgt, zoals ik ook bij de begrotingsbespreking heb gezegd. Men vertoeft te veel in die educatieve sfeer. Het grootste knelpunt met natuur en milieu is dat men zich wel bewust is van de bestaande problematiek, maar dat er niet genoeg instrumenten voorhanden zijn om er iets aan te doen. In die zin meen ik dat het aangewezen is meer samen te doen, meer met mensen, met groepen en doelgroepen te werken. Dit betekent dat er instrumenten beschikbaar moeten zijn waarmee men naar de mensen zelf kan stappen in plaats van ze naar een centrum te lokken. Dit lijkt me een zeer belangrijk element in de uitbouw van de Natuur- en Milieu-educatie.

Het betekent echter niet dat één administratie voor alles moet instaan. Het is mogelijk om binnen Aminal één afdeling te creëren, die zich bezighoudt met alles wat te maken heeft met vorming, educatie, enzovoort.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Ik hoop dat dit het standpunt is van mevrouw Vertriest en de Agalev-fractie in dit parlement, en niet dat van mevrouw de minister. Ik blijf volkomen bij mijn pleidooi. Er is meer dan 250 miljoen frank geïnvesteerd. Dit is duidelijk gebeurd met een bepaalde visie op wat het beleid inzake natuur- en milieueducatie kon zijn. Ik vind dat dit tot onze verantwoordelijkheden behoort en dat we vroeger hadden moeten doorgaan in die richting. Uiteraard is dit complementair aan alle andere middelen van sensibilisatie. Volgens mij kunnen we die bezoekerscentra niet zomaar uit handen geven. Ik bevestig de vraagstelling in zoverre dat nodig is. Mevrouw Vertriest sprak nogal belerend (*Gelach*), alsof haar antwoord het enige juiste is, terwijl hier twee standpunten naast elkaar staan. Ik merk trouwens dat ik niet alleen sta met mijn standpunt ; ik vertaal enkel wat leeft binnen de administratie.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik stel vast dat er in het parlement evenveel beroering is als in en buiten de administratie omtrent de toekomst van de bezoekerscentra en de NME. Eerst en vooral wil ik stellen dat deze beroering niet te wijten is aan desinteresse van mijn kant, wel integendeel. We proberen daar enige structuur in te krijgen en de problematiek is op mijn kabinet opgenomen als één van de prioritaire projecten, die we willen verwezenlijken in het kader van het doelgroepenbeleid. We willen namelijk klaarheid brengen in de NME en daarnaast ook de sensibilisatie.

Indien men in dit perspectief het Vlaamse landschap bekijkt, stelt men vast dat het NME-gebeuren organisch is gegroeid. Er zijn bijvoorbeeld hier en daar bezoekerscentra opgestart, zonder dat men zich heeft afgevraagd wat nodig is om dat concept goed te doen werken, zonder dat daar echt een visie achter school. Vandaar dat het nu zeer moeilijk is om die zaak nog in een bepaalde richting te sturen. Ik kan u verzekeren dat we reeds veel tijd besteed hebben aan pogingen om duidelijkheid te creëren.

Anderzijds – en daarin geef ik u volledig gelijk – bestaan er in Vlaanderen NME-centra, die zeer goed werken. Wellicht moeten we vanuit deze gedachte ook vertrekken. Het kan niet de bedoeling zijn om dat goede werk zomaar overboord te gooien. Integendeel, we moeten voortbouwen op hetgeen goed functioneert. Desondanks heerst er eveneens veel onvrede over het huidige NME-beleid. Deze onvrede leeft zowel intern – door meningsverschillen – als extern. De partners in het NME-gebeuren zijn niet tevreden over de houding tot nu toe van het ministerie . Ik geloof dat u – op de momenten dat deze onvrede werd geuit – er trouwens zelf bij was.

Ik heb de ambitie hierin verbeteringen aan te brengen. Eén van de belangrijkste uitdagingen – en ik hoop dat het parlement hier een bijdrage aan levert – is na te gaan wat precies de taken van de Vlaamse overheid en de andere partners in het gebeuren zijn. Deze partners zijn de privé-natuurverenigingen, de provincies, die over een uitgebreide traditie en kennis beschikken, de lokale besturen, enzovoort. Het lijkt me één van de grote knelpunten dat deze taken niet goed zijn afgelijnd. Zo voldoet niemand aan de verwachtingen die een ander stelt. Er is dus duidelijkheid nodig. Daarbij dienen we uit te gaan van de goeddraaiende elementen, zodat we daarop dan kunnen voortbouwen. In elk geval is mijn absolute prioriteit het operationeel maken van de reeds bestaande centra, want een aantal daarvan zijn dat nog steeds niet, dus daar

Dua

willen we zeker iets aan doen. Ik stel nu vast dat in het verleden de gebouwen werden gebouwd en al naargelang men zin had om daar een bepaalde invulling aan te geven, gebeurde dat ook.

Wat de visie met betrekking tot NME betreft, kan ik u zeggen dat de administratie daar ondertussen al vrij lang mee bezig is. Ook de MINA-raad heeft daar een zeer goed advies over geformuleerd. Er is dus wel degelijk een visievorming rond het NME-gebeuren. Het is echter zeer belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen enerzijds natuur- en milieueducatie en anderzijds datgene wat meer als sensibilisatie wordt beschouwd. Beide zijn waardevol, maar aanvullend en niet gelijkgeschakeld met elkaar. Sensibilisatie richt zich meer op het overbrengen van informatie, terwijl de NME een vorm is van het zogenoemde interactief leren. Het is een technisch onderscheid, maar onder meer de MINA-raad hecht er veel belang aan dat we die twee zaken uit elkaar houden. Ook de visie van de administratie sluit daar sterk bij aan. Normaliter wordt de NME-beleidsvisie ontwikkeld door de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid en dit uiteraard in samenspraak met alle betrokkenen. Deze beleidsvisie wordt momenteel besproken op het Vlaams NME-overlegplatform. Hierin is niet alleen de eigen administratie betrokken, maar ook de provincies, de lokale besturen, enzovoort. De NME zelf is blijkbaar zeer complex.

U weet dat er binnen de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid twee belangrijke NME-centra zijn, namelijk De Helix te Grimminge en De Vroente te Kalmthout. Verder is er ook nog het drijvend centrum, de Milieuboot. De afdeling richt zich in de eerste plaats naar het onderwijs. Ze beschikt ook over gedetacheerde leerkrachten, die als educatoren inspelen op de behoeften die leven bij de scholen. Zo vullen ze de eindtermen gedeeltelijk mee in via die milieueducatie. Deze centra draaien al een aantal jaren goed en bereiken jaarlijks gemiddeld 50.000 leerlingen.

Aan de andere kant is de afdeling Natuur en Bos en Groen meer gericht op sensibilisatie en op het verschaffen van terreingebonden informatie aan het publiek en de bezoeker. Het is inderdaad zo dat wie geïnteresseerd is, werkelijk langskomt en daar dan ook bijkomende informatie krijgt. Voor Bos en Groen is het nog iets specifieker, omdat zij ervoor gekozen hebben om in Groenendaal – via het EBG – een sectorgericht educatief centrum uit te bouwen. Waar mensen, die in de bossector tewerkgesteld zijn, terecht kunnen voor concrete op-

leidingen. Dus naast een algemene werking, is er eveneens een zeer specifiek doelgroepenbeleid. Verder is er nog een tentoonstelling in het bosmuseum Jan van Ruusbroec, waar ook geleide bezoeken mogelijk zijn. Dus daar vindt men die sensibilisatie terug, naast een echt doelgroepenbeleid.

De afdeling Natuur heeft de centra van Koersel en De Panne, die zeer gebiedsgericht uitgebouwd zijn als bezoekerscentra bij respectievelijk de Zwarte Beek en de Westhoek. Maar u weet even goed als ik hoe het met De Panne is gesteld. Deze bezoekerscentra zijn ook voorzien van de nodige infrastructuur en uitrusting om zo nodig schoolgerichte activiteiten te laten plaatsvinden. Dit is misschien een zwak punt, omdat ze te veel willen combineren en daardoor geen enkele functie goed werkt. Voor VBC De Otter wordt nu – en dat schijnt zeer goed te evolueren – door de afdeling Natuur in samenwerking met de Vereniging Natuurrestaten VZW naar een gelijkaardige bestemming gestreefd : ontvangen van bezoekers en rondleidingen verzorgen. Naar wat ik heb vernomen, is men daar zo goed als klaar mee, zodanig dat de werking ook in de volgende maanden verzekerd is.

Met betrekking tot de onderlinge verhouding van de beide types Vlaamse centra, namelijk enerzijds de educatieve centra gericht op het vormen van NME en anderzijds de gebiedsgerichte bezoekerscentra die meer op het vlak van voorlichting werken, zijn er momenteel binnen de administratie gesprekken aan de gang. Men zoekt naar de juiste aanpak : maken we er één afdeling van of laten we dat echt louter apart en via de functionele afdelingen functioneren ?

Hoewel de gesprekken nog bezig zijn en er dus nog geen beslissing kan worden genomen, voel ik er persoonlijk wel iets voor om binnen de administratie een kern samen te stellen, een soort van subafdeling waarin al dat soort zaken gecoördineerd kunnen verlopen, zonder daarom het ene met het andere te vermengen. Dat is, denk ik, perfect mogelijk.

Er waren vragen over het Vlaams NME-overlegplatform. Reeds in 1995 werd in Vlaanderen binnen de administratie een NME-adviescommissie opgericht. Sinds 1998 is dit uitgebreid met vertegenwoordigers van de provincies en milieuverenigingen. Persoonlijk vind ik dit zeer zinvol. Het is goed om ervaringen en gedachten uit te wisselen. Men kan echter nooit tot een beleidsvisie komen met honderd mensen om de tafel.

Dua

Het geheel wordt ondersteund door de website "http://www.mina.vlaanderen.be/milieueducatie" ter bevordering van de communicatie.

Wat betreft de administratieve structuren, kan ik meedelen dat er momenteel een strategisch project loopt onder de titel "Integratie en dynamiek van de administratieve diensten". Daarin willen we de milieuadministratie globaal bekijken. De suggestie om een dienst afzonderlijk beheer op te richten, circuleert ook in de administratie. Dit kan een optimale vormgeving zijn, maar het is nog te vroeg om daar uitspraken over te doen.

Het toekomstige beheer van een aantal centra hangt samen met de mogelijke herstructurering van de administratie. Ik houd mij hieromtrent nog op de vlakte. Een aantal centra werken met gedetacheerde werkkrachten, waardoor de centra in het weekend gesloten zijn. Dit hypothekeert het aantal bezoekers. In de andere centra werkt men met statutairen, contractuelen, jobstudenten, enzovoort. Ook het personeelsstatuut is dus ongeordend.

U verwees naar de inspectie van belastingen. Deze stelde terecht dat men, als de Vlaamse overheid op een bepaald ogenblik beslist tot de bouw van mastodonten, moet incalculeren dat er veertig personeelsleden vereist zijn voor deze centra. De stand van mijn begroting, de discussies rond het aspect personeel en de prioriteiten binnen de afdeling Natuur, zorgen ervoor dat ik mij terughoudend moet opstellen. Ik ben nu niet in staat om de bezoekerscentra goed te laten draaien, enkel op kracht van de Vlaamse administratie. Enkel om een bezoekerscentrum in de Westhoek te operationaliseren, zal ik bij begrotingsrondes geen forse personeelsuitbreiding kunnen krijgen. Er zijn reeds akkoorden om de nog ongeopende bezoekerscentra zo snel mogelijk te operationaliseren via een efficiënt en minimaal gebruik van de beperkte beschikbare middelen. Ook hier zal een samenwerkingsverband tussen de betrokken partners de beste oplossing zijn. Via het decreet op het natuurbehoud, beschikt de Vlaamse regering over een instrument om NME-initiatieven te erkennen en te subsidiëren. Daar heeft men nooit gebruik van gemaakt, maar misschien kunnen we hierdoor die zaak op gang trekken. Het is echter niet mijn bedoeling om nieuwe centra neer te poten in Vlaanderen. Bovendien heeft de inspectie van de belastingen ons reeds bij het begin van de constructies gewaarschuwd voor een mogelijk te grote expansie van het aantal centra.

Er is een brochure gemaakt naar aanleiding van die Benelux-werkconferentie. De oplage van de brochure was beperkt, in afwachting van een vollere uitgave. Vanuit de afdelingen is er een zekere terughoudendheid, omdat niet alle centra erin staan. Misschien is het beter om het globale pakket aan te bieden, maar dan komen we weer terecht bij de discussie over het doel van die centra. De communicatie hierover verloopt momenteel wat mank.

Wat De Nachtegaal betreft, lopen er besprekingen met het provinciebestuur over een snelle opening van de bezoekerscentra. In samenspraak met de administratie, gaat de voorkeur uit naar West-Vlaanderen, dat over een grote knowhow en de nodige financiële middelen beschikt.

De rol van de provincie zal uitdrukkelijker zijn dan oorspronkelijk gepland, hoewel we het centrum geenszins afstaan aan de provincie. Het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, en zeker de afdeling Natuur, moeten op een prominente manier aanwezig zijn. Een zeer nauwe samenwerking met de afdeling Natuur, bijvoorbeeld met de natuurwachters, is noodzakelijk. Er zullen duidelijke afspraken gemaakt moeten worden rond de uitbating. Het is niet de bedoeling om er een pretpark van te maken. Het is een centrum in de onmiddellijke omgeving van een belangrijk natuurreserveaat. Het aspect natuur moet optimaal aan bod komen.

Wat de andere centra betreft, zullen de privé-verenigingen mee verantwoordelijk worden gesteld voor de uitbating, zoals in De Watersnip gebeurt. Tijdens het weekend kunnen ze, bijvoorbeeld voor de geleide wandelingen, het werk van de ambtenaren voortzetten.

De voorzitter : De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones : Mevrouw de minister, het verheugt me dat de centra operationeel zullen worden, maar de uitbesteding buiten het Vlaams beleid lijkt mij een afwenden van de eigen verantwoordelijkheid. Hoewel ze wel degelijk een waardevol instrument zijn, vormen de bezoekerscentra uiteraard niet het enige instrument. Bepaalde ministers hebben in het verleden het plan opgevat om bij elk groot natuurreserveaat een antenne te plaatsen. Dit lijkt me nog steeds een goed idee. Deze antennes kunnen klein of groot zijn, ze kunnen zelfs de vorm van een kiosk aannemen. Het belangrijkste is dat de bezoekers ter plaatse worden opgevangen. Men kan enkel van de natuur houden als men de natuur opzoekt, de nodige uitleg krijgt en zelf het wonderlijke kan vaststellen van een klein plantje dat zich onder een stuk mos bevindt en dat opengaat als men er water opgiet. Dit resultaat kan men niet

Loones

met brochures of televisie-uitzendingen bekomen. Nochtans gaan er hier stemmen op om de natuur-educatie tot televisieberichten te herleiden. Dit doet me huiveren. De Vlaamse overheid mag die verantwoordelijkheid niet uit handen geven.

Het was wellicht een goed idee van de voorzitter om deze potentiële interpellatie in een vraag om uitleg om te zetten. In het andere geval had ik me immers verplicht gevoeld om een motie voor te bereiden. Ik hoop echter dat we dit probleem kunnen oplossen.

Ik wil nog even terugkomen op de rol van de provincies en op het daarnet aan bod gekomen voorbeeld De Nachtegaal. Sommige mensen gebruiken voor dit centrum blijkbaar de term mastodont. Ik heb die term nog nergens gelezen. Het centrum blijft in mijn ogen – ook architecturaal en op het vlak van de inplanting – een potentieel prachtig centrum. Ik herinner me trouwens dat een aantal leden van deze commissie, waaronder ikzelf, het centrum samen met de minister hebben bezocht. Ik vraag me echt af waar de vraag om 40 personeelsleden vandaan komt. Er zijn er nu 11,5 en ik vind dit zelfs al veel.

Minister Vera Dua : De vraag om 40 personeelsleden is de globale behoefte van meerdere centra.

De heer Jan Loones : Ik veronderstel dat men 40 mensen wil voor de volledige Westhoek, met inbegrip van de natuurwandelingen. Het bezoekerscentrum beschikt over 11,5 mensen. Indien men bereid is samen te werken met de provincie en de gemeentebesturen, moet de Vlaamse overheid de uitbating, de inhoud die aan het centrum wordt gegeven en het uitdragen van het Vlaams beleid betreffende het natuurbehoud in eigen handen houden.

Ik ben zelf van West-Vlaanderen afkomstig. Wie in de excentrische gebieden woont, moet zich provincialistisch opstellen. Ik ben radicaal tegen het overhevelen van essentiële taken naar de lokale besturen.

Minister Vera Dua : Er wordt ook binnen de ambtenarij gediscussieerd over de vraag of dit een kerntaak van de overheid is.

De heer Jan Loones : Ik zou de vraag anders willen formuleren : is het uitdragen van het Vlaams beleid een kerntaak van de Vlaamse overheid ?

Minister Vera Dua : Ja.

De heer Jan Loones : De bezoekerscentra moeten hier mee voor zorgen.

Minister Vera Dua : De discussie draait niet om het bestaan, maar om de uitbating van de bezoekerscentra.

De voorzitter : Ik stel voor om het debat hier af te ronden. De heer Loones heeft zijn visie verwoord. De minister zal hier wellicht rekening mee houden. Alles zal echter afhangen van de voorstellen tot mogelijke samenwerking. Als die voorstellen er zijn, kan de heer Loones dit punt weer op de agenda plaatsen. Het staat hem zelfs vrij om een voorstel van resolutie in te dienen en het thema in de plenaire zitting te behandelen. Het interpellatieverzoek werd niet weerhouden omdat er over dit onderwerp reeds verschillende vragen om uitleg werden gesteld. Ik meen echter dat we nu beter wachten op de volgende stappen van de minister.

Het incident is gesloten.

– *De heer Jef Van Looy treedt op als voorzitter.*

Vraag om uitleg van de heer Jacques Timmermans tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het visverbod op openbare wateren tijdens de jaarlijkse sperperiode

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Timmermans tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het visverbod op openbare wateren tijdens de jaarlijkse sperperiode.

De heer Timmermans heeft het woord.

De heer Jacques Timmermans : Ik stel deze vraag met enige schroom. Er zit sinds enige tijd weer vis in de Dender. Visliefhebbers die op de oevers van deze rivier hun geliefde sport willen beoefenen, merken echter dat ze in de omgeving van Ninove en Geraardsbergen, van 15 april tot het einde van de maand mei, niet mogen vissen. Dan loopt namelijk de zogenaamde sperperiode. Iets verder stroomopwaarts, vanaf de grens met Wallonië, is het vissen echter wel toegelaten. Aangezien de natuur voor iedereen gelijk is, vragen veel mensen zich af hoe dit kan.

Timmermans

De rechtstreekse aanleiding van deze vraag zijn de woorden van een medewerker van de administratie. Volgens die man is het visverbod door de wet van 1921 ingesteld. Deze bepalingen zijn later overgenomen in de wet van 1954. Dit verbod was toentertijd zinvol, maar is in de huidige omstandigheden biologisch gesproken niet langer noodzakelijk.

Al deze uitspraken staan op rekening van een ambtenaar van de afdeling Waters en Bossen. Volgens hem ligt er, wat dit probleem betreft, overigens al een half jaar een voorstel ter ondertekening bij de bevoegde minister. Nu ik dit weet, durf ik hier gerust als voorzitter van deze commissie ook een vraag over te stellen.

Is er een basis om de beperking van de riviervisserij tijdens de paaitijd te behouden? Is het mogelijk om op ecologisch vlak tot een gelijkschakeling met de andere gewesten te komen? Een dergelijke gelijkschakeling zou de mensen in de daarnet aangehaalde regio goed uitkomen. Ik wil echter niemand iets verwijten en wacht uw antwoord af.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Het is mogelijk dat is slecht ben ingelicht, maar volgens mij vinden tijdens de sperperiode de visuitzettingen plaats. Het bestaan van de visuitzettingen op zich bewijst reeds dat er nog steeds te weinig vissen in onze rivieren zitten. De afdeling Bos en Groen investeert jaarlijks miljoenen in het kweken en uitzetten van vis voor de visserij. Ik vraag me bijgevolg af of er wel voldoende vis is om een afschaffing van de sperperiode te rechtvaardigen. Indien er voldoende vis in onze rivieren zit, moet de Vlaamse overheid geen vis meer uitzetten. Men kan dit geld even goed aan andere initiatieven besteden.

Bovendien vangen de vissers niet enkel vis. Ze verstoren tevens de broed. Dit is tijdens de paaiperiode ook een belangrijk probleem in de zeevisserij. De sperperiode geldt momenteel trouwens enkel voor de visserij. Ze zou op de kwetsbare waterlopen even goed kunnen gelden voor de waterrecreatie. Bepaalde paaiplaatsen worden door jetski's en dergelijke recreatievormen zwaar beschadigd.

Men kan de sperperiode eventueel wel opheffen op plaatsen waar niet wordt gepaaid. Er zijn nu reeds een aantal soortgelijke uitzonderingen op de sperperiode. Op de Coupure in Gent, bijvoorbeeld, mag men heel het jaar door vissen. Ik vraag me ook af welke vissen daar willen paaien.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik zou allereerst iets willen verduidelijken. Er ligt op mijn kabinet geen voorstel om de sperperiode af te schaffen. Mijn medewerkers weten hier niets van.

In augustus 1999 heb ik, samen met enkele medewerkers, een vertegenwoordiging van de Hoge Raad voor de Riviervisserij ontvangen. Die vertegenwoordigers hebben ons toen een memorandum met al hun vragen en verzoeken overhandigd. Daar was geen voorstel in opgenomen om de gesloten tijd op te heffen. Een maand geleden hebben we aan de Hoge Raad voor de Riviervisserij gevraagd om ons een voorstel te doen met betrekking tot de noodzakelijke aanpassingen van de visserijwetgeving. Tot op heden ontving ik echter nog geen voorstel. Misschien heerst er verwarring. In elk geval beschik ik niet over een voorstel tot opheffing van de sluitingstijd.

Daarnaast heeft deze maatregel, die al heel lang bestaat, steeds kunnen steunen op een algemene consensus in de visserijwereld. De regel dateert van 1954. Het valt op dat men ook in die periode rekening hield met ecologische aspecten, althans met aspecten ten gunste van het visserijbestand, hoewel er in die tijd van natuurbescherming nog maar weinig sprake was. De visser heeft steeds geweten dat het hengelen aan plantenrijke oevers gedurende de voortplantingstijd de paaiende vissen verstoort en het paairesultaat negatief beïnvloedt, wat vervolgens moet worden gecompenseerd met dure visuitzettingen.

Er zijn nu reeds enkele uitzonderingen op het visverbod. Zo kan heel het jaar gevist worden in het Boudewijnkanaal, het kanaal van Gent naar Oostende, de Schelde boven Antwerpen, het Schelde-Rijnkanaal en de IJzer. Dat zijn stuk voor stuk waters waar de visstand de laatste jaren sterk is vooruitgegaan. Bovendien kan in de sluitingstijd ook worden gevist op paling met de peur.

Men stelt vast dat de visbestanden overal geleidelijk toenemen door een verbetering van de waterkwaliteit. Tegelijk is er een toename van de vrije tijd, zodat inderdaad in bepaalde kringen van hengelaars gevraagd wordt om de sluitingstijd specifiek voor de karperachtigen af te schaffen, zodat ze het hele jaar hun hobby kunnen uitoefenen. Dit is mee ingegeven door de vaststelling van de vissers dat bepaalde groepen in de paaitijd hun gang kunnen gaan. Men verwijst daarbij naar de waterskiërs en jetskiërs, waarvan geweten is dat ze een onweer-

Dua

legbaar nefaste invloed hebben op het voortplantingsresultaat.

De hengelaars en de mensen die het goed menen met de natuur zijn daarom eerder van mening dat de verstorende vormen van actieve waterrecreatie aan banden moeten worden gelegd in de paaitijd van de vissen, zodat er geen verstoring kan optreden. Daarna, als het inderdaad goed gaat met de visbestanden, kunnen de visuitzettingen worden afgebouwd. Dat wordt ook in natuurbehoudskringen gevraagd. Als we dan nog steeds goede resultaten behalen, kan er worden overwogen om de sperperiode af te schaffen. Ik zou het bij die volgorde willen houden, en de kar niet voor het paard willen spannen.

De heer Jacques Timmermans : Mevrouw de minister, ik ben het volledig eens met uw benadering. Ik heb enkel willen reageren op iets dat ogenschijnlijk kon, en bij ons in de regio gevoelig ligt. Vandaar dat ik mijn vraag onder voorbehoud heb geformuleerd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.51 uur.*
